

ההגירה כחוויה דינאמית- נרטיבים אישיים והשלכות הקליניות בטיפול משפחתי

מאת: ד"ר עדינה הופנונג אסולין

פריט

מאמר מתוך כתב עת:

Immigration as a dynamic experience: Personal Narratives and clinical implications for family therapists

Poulsan, S., Karuppaswamy, N., & Natrajan, R. (2005)
Contemporary Family Therapy, 27(3), pg. 403-414.

תקציר

המאמר מציג שלושה נרטיבים שונים של הכותבים אשר היגרו מהודו לארצות הברית. מהנרטיבים השונים עולה כי למרות שכולם הגיעו מאותו תרבות משמעות ההגירה לארה"ב הייתה שונה בעיניהם. הכותבים מצביעים על יתרונות העבודה הנרטיבית עם משפחות מהגרות, ומציעים שאלות מנחות לבניית הנרטיב (השאלות מצורפות בתוכן המאמר).

תוכן המאמר

המאמר פותח בסיפורי ההגירה האישיים של כל אחד מהכותבים תוך השמת דגש על השלב ההתפתחותי בזמן ההגירה, המניעים להגירה, והקונטקסט ההיסטורי פוליטי בעת ההגירה. בהמשך הכותבים מסבירים כי אחת המטרות המרכזיות ביצירת נרטיב להגירה היא ליצור במקביל לבית הפיזי בארץ החדשה גם "בית פסיכולוגי". הם מדגישים כי, בקרב מהגרים העסוקים ביצירת הנרטיב עולים שאלות מהותיות ביחס לבית הפסיכולוגי. כגון: כיצד להגדיר את המושג בית? מהי מידת השייכות שלי לארץ החדשה ולארץ המוצא?

לפיהם, ישנה חשיבות לאפשר למהגר לספר את סיפור ההגירה שלו תוך התייחסות לרבדים השונים של השתייכות (פוליטית, היסטורית, חברתית). הם מציעים למטפלים רשימה של שאלות מומלצות בעבודה עם משפחות מהגרות שיכולות לעודד את המשפחה ליצור נרטיב. זאת בליווי בניית "גיינוגרם תרבותי" עם המטפל (זהו כלי הדומה לגיינוגרם המוכר מעולם הטיפול משפחתי אך מושם דגש על התרבויות השונות המרכיבות את המשפחה).

הכותבים מסכמים כי תהליך יצירת הנרטיב הוא תהליך ממושך לאורך החיים.

השאלות המומלצות בליווי הכנת הגיינוגרם

1. האם אתה מחשיב/ה את עצמך כעולה? בן/בת כמה הייתה/ה שעלית/ה לארץ?

2. מי קיבל/ה את ההחלטה לעלות? האם לך הייתה בחירה?

3. מה התרחש במשפחתך בזמן שעלית/ה?

4. כיצד המשפחה המורחבת הגיבו לעלייה?
5. האם היו עוד בני גילך / מעמדך שעלו באותו זמן?
6. מה התרחש בארץ המוצא בזמן שעלית/ה?
7. מה התרחש בארץ בזמן שעלית/ה?
8. מה אפיין את הקשר בין הארצות בתקופה זו?
9. כיצד הרגשת שקיבלו אותך בארץ?
10. באיזה מטאפורה היית משתמשת בכדי לתאר את חווית העלייה שלך?
11. מי נכלל במערכת התמיכה המרכזית שלך בתקופה זו?
12. האם יש משהו שהיו לו/לה חוויות דומות לשלך?
13. כיצד החוויה שלך שונה מאחרים?
14. מי מבין/ה הכי טוב את החוויה שלך?
15. כיצד היית מגדיר את מערכת היחסים שלך עם ארץ המוצא?
16. באיזה מטאפורה היית משתמשת בכדי להגדיר מערכת יחסים זו?
17. כיצד היית מגדיר את מערכת היחסים שלך עם הארץ?
18. באיזה מטאפורה היית משתמשת בכדי להגדיר מערכת יחסים זו?
19. איזה מדינה את/אתה מחשיב כבית?

מסקנות אישיות

המאמר מצביע על הגישה הנרטיבית כמתאימה ביותר לעבודה עם משפחות תוך השמת דגש על הקונטקסט החברתי פוליטי הרחב יותר. לדעתי, הבנת המשמעות האישית מתוך הקונטקסט התרבותי, החברתי והפוליטי מהווה אתגר חשוב לעובדים סוציאליים בעבודתם עם עולים / מהגרים. מחד, היצירה המשותפת של סיפור אינטגרטיבי עם הפונה מפחית את הסיכוי שהעובד סוציאלי ישען על סטריוטיפים ודעות קדומות. מאידך, בחינת הקונטקסט הרחב שבו נבנה הסיפור מבטיח בחינה מקבילה של הסיפור

הקולקטיבי של המעבר הבין תרבותי והשלכותיו על הסיפור האישי והמעמד החברתי של העולה/המהגר. אני מקווה כי רשימת השאלות המצורפת יהווה כלי התערבות שיסייע לעובדים לבנות יחד עם המשפחות את נרטיב ההגירה שלהם.